

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВОТО ЗА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИТЕ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

	<u>Одговорно лице:</u>
Период за кој се известува: 2017 година	Име и Презиме: д-р Ѓорѓи Сламков
Вкупен буџет: 14,820,000.00	Звање: Претседател на Комисија
Број на вработени: 20	E-mail: komspi@komspi.mk
www.komspi.mk	Телефон: 02/3118-038

СОДРЖИНА:

1. Резиме.....	3
2. Вовед	
3. Статус, раководство, надлежност и организациона структура.....	5
4. Реализирани активности произлезени од законските надлежности и Програмата за работа.....	9
4.1. Одлучување по жалби	
4.2. Решени предмети и нивна структура.....	10
4.3. Жалби поднесени против имателите на информации	
4.4. Карактер на поднесени жалби.....	11
4.4.1. Состојба на предмети по тужби.....	12
4.4.2. Спроведување и искуства од примената на Законот.....	13
4.4.3. Листа на иматели на информации.....	14
4.4.4. Содржина на Годишни извештаи	
4.4.5. Годишни извештаи на иматели.....	15
4.4.6. Соработка со службени лица кај иматели.....	16
4.4.7. Нецелосни извештаи и евидентирани неправилности.....	18
4.4.8. Веб локација на Комисијата	
4.4.9. Јавност во работата.....	19
5. Активности за подобрување на квалитетот во работењето.....	20
5.1. Заедничката рамка за оценка ЦАФ (Common Assessment Framework – CAF)	
5.2. Препораки од Државниот ревизор и мерки за нивна реализација.....	21
5.3. Мерки и активности за зголемување на транспарентноста	

5.4. Обуки и едукација	
6. Соработка со други институции и меѓународна соработка	22
6.1. Соработка со други институции	
6.2. Меѓународна соработка.....	23
6.2.1. ИПА проекти	
6.2.2. ТАИЕХ Инструментот.....	24
6. Буџет, завршна сметка и финансирање	24
7.1. Краток финансиски извештај	
7.2. Компаративна табела на Буџет и расходи во последните три години.....	25
7.3. Завршна сметка за 2017 година.....	26
7. Заклучоци	26
8. Препораки	27
9. Прилози	27
10. Прилог: Препораки од државниот ревизор и мерки за нивна реализација и копија од завршна сметка за 2017 година	34

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

за работата на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер од 1 јануари до 31 декември 2017 година

1. РЕЗИМЕ

Извештајот за работата на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер во 2017 година (во натамошниот текст: Комисија) произлегува од законската обврска за поднесување Годишен извештај до Собранието на Република Македонија, а ги одразува надлежностите утврдени во членот 32 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (во натамошниот текст: Закон), за чие спроведување е надлежна Комисијата.

Извештајот ја прикажува работата врз секоја од надлежностите на Комисијата и резултатите на нејзината работа и активностите во 2017 година.

Во извештајната 2017 година Комисијата продолжи доследно да ги остварува своите законски надлежности, со цел примена, заштита и унапредување на имплементацијата на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Споредбено со претходната година, во 2017 година Комисијата регистрира зголемување на бројот на жалби поднесени од физички и правни лица. Загрижува зголемувањето на „молкот на администрацијата“ што како појава е присутен секоја година, но во 2017 година е причина за околу 75% од поднесените жалби.

Во најголемиот број на жалби- околу 87%, Комисијата има донесено позитивна одлука за жалителот, со цел пристап до бараната информација.

Во наредната година е потребно подобрување на законската рамка, со цел поефикасна имплементација на правото за пристап до информациите од јавен карактер, како и јакнење на кадровските и финансиските ресурси на Комисијата.

2. ВОВЕД

Годишниот извештај за 2017 година на Комисијата претставува целина, преку кој се прикажува степенот на имплементација на законот, констатираните состојби, соодветна статистика, како и потенцирање на потребите за успешна примена.

Со својата Мисија, Комисијата има за цел заштита и остварување на уставно загарантираното право на слободниот пристап кон информациите, преку ефикасно и независно спроведување на жалбената постапка, информирање на јавноста, континуирана едукација на имателите на информации, како и преземање мерки за подобрување на законската рамка, особено во делот за промоција и поттик на транспарентноста, подготвеноста на имателите на информации за сеопфатно информирање, како и за запознавање на што поголем број граѓани со правото кое за нив произлегува од Законот.

Во текот на 2017 година до Комисијата беа доставени 758 жалби против одлуките, односно постапувањето на првостепените органи – иматели на

информации. Споредбено со претходната година има зголемување на поднесените жалби, што само по себе асоцира дека имателите на информации во извештајната година помалку биле транспарентни во работењето и не ги доставувале бараните информации до барателите.

Поголемиот број жалби се доставени од здруженија на граѓани и фондации, но за разлика од претходната година кога околу 25% од жалбите беа поднесени од физички лица, во извештајната година тоа е зголемено на околу 38%. Ова е позитивен податок, бидејќи интенција на Комисијата е ова право што повеќе и почесто да се користи од граѓаните.

Во споредба со претходната година кога Комисијата за 81% од вкупниот број поднесени жалби донела позитивна одлука за барателите, во извештајната 2017 година тој процент е зголемен, односно Комисијата во 87% од жалбите донела позитивна одлука за барателите на информации.

За разлика од минатата година кога 99,28% од имателите на информации доставија Годишен извештај за имплементацијата на Законот, во извештајната година има благ пад во однос на оваа точка. Имено, од вкупно 1256 иматели на информации Годишен извештај за примената на законот до Комисијата доставија 1197 иматели, односно 95,30% од нив, додека законската обврска не е исполнета од 59 иматели или 4,70%. Овие податоци се значајни бидејќи овозможуваат да добиеме објективен преглед за практичната примена на законот, што од друга страна ни овозможува да се насочиме кон идните чекори за подобрување на состојбите.

Својата законска обврска за преземање на активности за едукација на имателите на информации, Комисијата ја исполни преку одржување на пет обуки/работилници на кои присуствуваа 102 службени лица од различни институции.

Со цел поуспешно остварување на својата улога, согласно законските надлежности, Комисијата има потреба од квалитативно кадровско доекипирање, како и посилна буџетска поддршка како би можела подобро да пристапи кон јакнење на развојната страна во работењето. Покрај тоа, Комисијата смета дека е потребно подобрување на законската рамка за слободен пристап до информации од јавен карактер, процес што е отпочнат и во него Комисијата активно партиципира.

Имено, Визијата на Комисијата е да продолжи да биде препознавана од имателите, барателите и целокупната јавност како основна институција надлежна за остварување на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер, која придонесува за зголемена отчетност и транспарентност во општеството.

Извештајот веродостојно и аргументирано ја отсликува работата на Комисијата во сите сегменти на нејзините законски надлежности и на објективен начин ги презентира остварувањата и резултатите.

Со почит,

Скопје, март 2018 година

3. СТАТУС, РАКОВОДСТВО, НАДЛЕЖНОСТ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА:

Комисијата е независен државен орган составена од претседател, заменик на претседателот и три члена кои функцијата ја извршуваат професионално, со мандат од 5 години, со право на повторен избор. Во 2017 година, Комисијата функционираше со претседател, заменик на претседател и еден член.

Комисијата работите од својата надлежност, како независно колегијално тело, ги врши на седници.

Комисијата работи и донесува одлуки во согласност со надлежностите утврдени во член 32 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, и тоа:

- одлучува по жалби против решението и заклучокот со кој имателот на информацијата го одбил барањето за пристап до информации на барателите на информации;
- се грижи за спроведување на одредбите од овој Закон;
- подготвува и објавува листа на иматели на информации;
- дава мислења по предлози на закони со кои се уредува слободниот пристап до информации;
- презема активности на планот на едукацијата на имателите на информации за овозможување на барателите слободен пристап до информациите со кои тие располагаат;
- соработува со имателите на информации во однос на остварувањето на правото на пристап до информации;
- дава предлози за потребните средства за работа на Комисијата при изготвувањето на Буџетот на Република Македонија;
- донесува Деловник за својата работа;
- подготвува Годишен извештај за својата работа и го доставува до Собранието на Република Македонија;
- извршува работи на меѓународна соработка поврзани со извршувањето на меѓународните обврски на Република Македонија, учество во спроведувањето на проекти на меѓународните организации и соработува со органите на другите земји и институции од областа на слободниот пристап до информации од јавен карактер;
- донесува акти со кои го уредува начинот на работата и организацијата на Комисијата;
- врши промоција на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер, и
- врши и други работи утврдени со овој и друг Закон.

Управните, стручните и другите административно–технички работи, согласно Законот ги врши Секретаријатот на Комисијата. Според Правилникот за внатрешна организација и Правилникот за систематизација на работните места во Секретаријатот на Комисијата, формирани се два сектора:

- Сектор за спроведување на постапка по жалби, правни, општи, едукативни и аналитички работи и

- Сектор за соработка со имателите на информации, информирање на јавноста и меѓународна соработка на полето на слободниот пристап до информациите од јавен карактер.

Секторите имаат по две (2) Одделенија. Надвор од секторите постои Одделение за финансиски прашања.

Според наведените правилници, систематизирани се дваесет и осум (28) работни места, од кои пополнети се дваесет (20) работни места. Од нив седумнаесет (17) се со високо образование и три (3) се со средно образование. Квалификационата структура на вработените со високо образование е следна: седум (7) се дипломирани правници, од кои тројца (3) се со мастер дипломи, четворица (4) се со Филолошки факултет, од кои еден (1) е со мастер диплома, еден (1) е дипломиран новинар, еден (1) е со Филозофски факултет, двајца (2) се дипломирани економисти, еден (1) е дипломиран менаџер по маркетинг и еден (1) е дипломиран менаџер за управување со човечки ресурси. Со средно образование се тројца (3) вработени, од кои еден (1) е со угостителско-туристичка струка и двајца (2) се со средно трговска струка.

Според категории на административни службеници, состојбата е следна:

- Генерален секретар;
- Раководител на Сектор;
- Помошник раководител на Сектор;
- Раководител на Одделение;
- Двајца (2) советници;
- Девет (9) помлади соработници;
- Еден (1) виш референт;
- Еден (1) самостоен референт;
- Тројца (3) помлади референти

Од вкупниот број вработени, осум (8) се од македонска национална припадност, шест (6) се од албанска национална припадност, четири се (4) од влашка национална припадност и двајца (2) се од ромска национална припадност.

Од вкупниот број на вработени, двајца (2) вработени работат со скратено работно време.

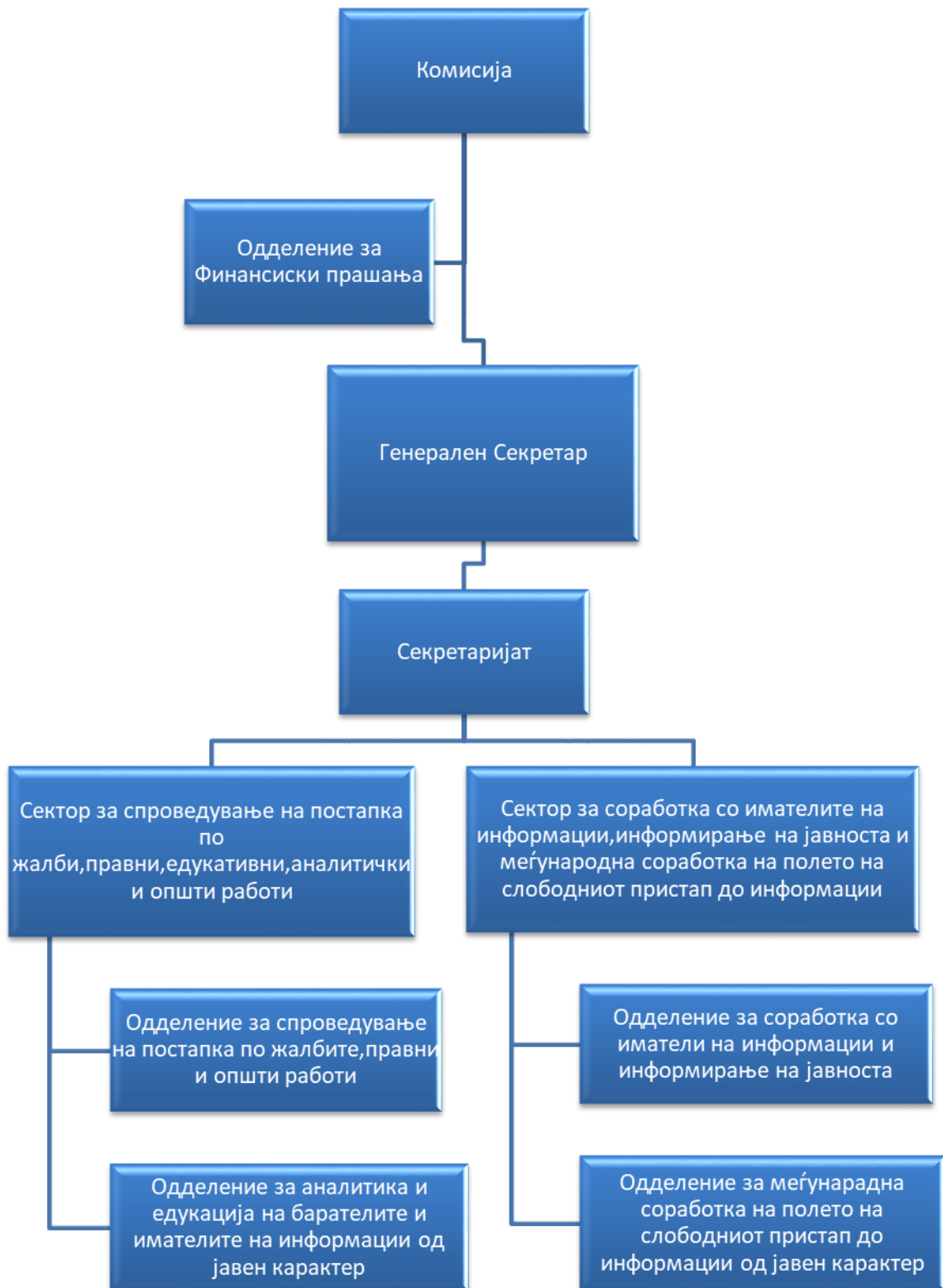
Од вкупниот број на вработени, седум (7) се од машки пол, а тринаесет (13) од женски пол, на возраст од дваесет и девет (29) до шеесет и петгодишна (65) возраст.

Процент од вкупниот број на вработени по национална припадност во
Секретаријатот на Комисијата

	Систематизирани работни места	Пополнети работни места	Процент од вкупен број на вработени	Високо образование	Средно образование
Македонци		8	40%	7	1
Албанци		6	30%	6	
Власи		4	20%	4	
Роми		2	10%	/	2
Вкупно	(28)	20			

Процент од вкупниот број на членови по национална припадност на
Комисијата

	Членови на Комисијата	Пополнети работни места	Високо образование
Македонци	2	2	2
Албанци	1	1	1
Вкупно	3	3	3

Органограм

4. РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ПРОИЗЛЕЗЕНИ ОД ЗАКОНСКИТЕ НАДЛЕЖНОСТИ И ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА:

4.1 Одлучување по жалби

Комисијата одлучува по жалбите поднесени против решенијата и заклучоците на имателите на информации и по жалбите поднесени во случаи кога имателите не постапиле по барањата за пристап до информации од јавен карактер во законски предвидениот рок, односно кога има молчење на администрација.

Право на Жалба, согласно Законот, има барателот кој поднел барање за пристап до информации од јавен карактер.

Жалбата, согласно Законот, може директно да се поднесе до Комисијата, или ако се примени Законот за општата управна постапка жалбата може да се поднесе и преку имателот на информации. Доколку жалбата, која е поднесена против Решение или Заклучок на имателот на информацијата, директно е доставена до Комисијата, таа веднаш по добивањето ја препраќа до имателот на информацијата, кој во рок од седум дена треба да се произнесе по истата и до Комисијата да ги достави сите списи во врска со предметот.

Во случај кога жалбата е изјавена против молчење на администрација, Комисијата донесува Решение со кое се наложува првостепениот орган да постапи по барањето на барателот, согласно одредбите од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, во рок од седум дена од приемот на Решението.

Врз основа на обработените податоци во календарската **2017** година до Комисијата, како второстепен орган кој одлучува по жалбите од барателите на информации, поднесени се вкупно **758** жалби, што во споредба со 2016 година, кога беа поднесени **619** жалби, се бележи зголемување на жалбите.

Според бројот на поднесените жалби по месеци, состојбата е следна: во месец јануари се поднесени **29** жалби, февруари- **120**, март- **42**, април- **37**, мај- **37**, јуни- **37**, јули- **102**, август- **52**, септември- **182**, октомври- **37**, ноември- **23** и во декември- **60** жалби. **(во прилози: Графикон 1).**

Од вкупниот број на поднесени жалби до Комисијата, **285** се изјавени од физички лица, додека **473** жалби од правни лица-Здруженија на граѓани и фондации, од кои поголемиот број на жалби беа поднесени во месец февруари, јули и септември од страна на Здружението за еманципација, солидарност и еднаквост на жените ЕСЕ- Скопје и Центар за граѓански комуникации. **(во прилози: Графикон 2).**

По содржината на жалбите евидентирани во Комисијата, како и изминатите години и во 2017 година поголемиот дел од жалбите-**569** се поднесени поради молчење на имателите на информации, односно поради непостапувањето на имателите на информации по барањата за слободен пристап до информации од јавен карактер во законски предвидениот рок од 30, односно 40 дена.

Против одговор на имателите на информации од јавен карактер, барателите на информации до Комисијата поднеле **86** жалби, против известување на имателите на информации поднесени се **19** жалби, следат **74** жалби изјавени против решенија на имателите на информации за одбивање на пристапот до бараната информација и **10** жалби против заклучок на имателите на информации.

4.2. Решени предмети и нивна структура

Во извештајниот период, Комисијата одржа **42** седници и по спроведената постапка по жалби донесе **407** решенија и **337** заклучоци, додека **14** жалби беа пренесени за постапување во 2018 година поради тоа што беа поднесени на крајот на декември 2017 година, меѓутоа во почетокот на 2018 година Комисијата постапи по истите и донесе **8** решенија и **6** заклучоци. **(во прилози: Графикон 3)**

Во однос на решените предмети и нивната структура, состојбата е следна:

- **231** решение со кои жалбата се уважува и се задолжува имателот да ја даде бараната информација;
- **54** решенија со кои жалбата се уважува и се наложува првостепениот орган да постапи по барањето на барателот;
- **39** решенија со кои жалбата се уважува и предметот се враќа на повторно постапување пред првостепениот орган;
- **55** решенија со кои жалбата се одбива како неоснована;
- **28** решенија со кои жалбата се отфрла како недопуштена;
- **209** заклучоци со кои се запира постапката по жалба поради тоа што барателот ја добил бараната информација;
- **128** заклучоци со кои се запира постапката по жалба поради повлекување на истата. **(во прилози: Графикон 4)**

Комисијата, исто така, постапи и по **28** жалби поднесени на крајот на декември 2016 година и истите пренесени во 2017 година, по кои донесе **20** решенија и **8** заклучоци.

Врз основа на наведените податоци може да се утврди дека Комисијата во најголемиот број на случаи позитивно се изјаснила во корист на барателите на информации и донела **231** решение со кои жалбата се уважува и се задолжува имателот да ја даде бараната информација, **54** решенија со кои жалбата се уважува и се наложува првостепениот орган да постапи по барањето на барателот, **39** решенија со кои жалбата се уважува и предметот се враќа на повторно постапување пред првостепениот орган и **209** заклучоци за запирање на постапката по жалба поради доставување на бараната информација, односно **128** заклучоци поради повлекување на жалбата.

Од погоре изнесените податоци по однос на донесени решенија и заклучоци, Комисијата во **87%** во однос на вкупниот број поднесени жалби-**758** донела позитивна одлука за барателите, но сепак барателите во поголемиот број на случаи ги добиле бараните информации после законски предвидениот рок, што пак упатува на констатација за неспроведување на постапката по барањата согласно роковите предвидени во Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер.

4.3. Жалби поднесени против имателите на информации:

По однос на поднесените жалби против имателите на информации, податоците покажуваат дека поголемиот број на жалби се изјавени против:

- државни институции - **387**
- општини - **174**

- јавни претпријатија и установи - **86**
- здравствени организации - **48**
- образовни институции - **22**
- судска власт – **22**
- правни и физички лица кои вршат јавни овластувања- **19 (Во прилози: Графикон 5)**

4.4 : Карактер на поднесени жалби:

Според податоците со кои располага Комисијата, во извештајната година најмногу жалби се поднесени против:

- Општините во Република Македонија и Градот Скопје;
- Министерството за здравство;
- Здравствените домови, клиники и болници;
- Јавните претпријатија;
- Меѓуопштинските центри за социјална работа;
- Министерството за економија;
- Министерството за финансии;
- Регулаторната комисија за енергетика и други.

И покрај реализираните обуки и работилници наменети за службените лица кај имателите на информации, со посебен акцент на новоназначените, одново како најчеста причина за поднесување на жалби до Комисијата се наведува молкот на администрацијата.

Останатите жалби се поднесени поради незадоволство на барателите од добиени одговори и известувања од имателите на информации, против добиени решенија за одбивање на пристапот до бараните информации и против заклучоци за прекинување на постапката.

Речиси идентично како и во претходниот извештаен период и во текот на 2017 година поголемиот број на жалби до Комисијата се поднесени од страна на здруженија на граѓани и фондации.

За разлика од минатата година, во текот на 2017-та значително е зголемен бројот на поднесени жалби од страна на физички лица.

Во жалбите најчесто се споменува незадоволство на жалителите од постапувањето на имателите на информации во врска со барања кои се однесуваа на:

- информации во врска со реализирани јавни набавки;
- документи кои имателите на информации ги изготвиле во врска со нивната организација и нивното финансиско работење, со посебен акцент на направени трошоци за репрезентација, угостителски услуги во земјава и странство, трошоци за пат, хотели, ресторани и дневници, точење гориво за службени возила...;
- увид во катастарски документи и преписи или фотокопии од истите;
- износи на средства кои Министерството за здравство ги потрошило за спроведување на активноста за реализација на посебни програми за лекување на одреден дел од популацијата, за набавка на опрема за

дијагноза и лечење на ретки болести, за систематски, лабораториски и други прегледи на лица од одредена возраст кои не се опфатени во образовниот систем...;

- документи за извршени договорни услуги за потребите на здравствените домови;

- информации за број на лица на кои им било одобрено да го остварат правото на паричен надоместок за помош и нега од друго лице во меѓуопштинските центри за социјална работа;

- информации за број на лица кои биле вработени на неопределено време, ангажирани хонорарно, со договор на дело, или преку агенциите за привремени вработувања;

- информации за висина на месечни надоместоци за членовите на комисији кои работат во рамки на одделни државни институции;

- документи за одобрување на урбанистичко-планска документација за туристички развојни зони,

- информации за висина на средства кои ги има добиено општината од Европските и други меѓународни фондови по основ на имплементација на проекти;

- информации околу преземените мерки од страна на општините во врска со решавање на проблемот со зголемениот број бездомни животни;

- буџетите на општините за повеќе години;

- информации за број за дадени здравствени услуги на деца за лекување во странство и друго.

4.4.1 Состојба на предмети по тужби:

Според евиденцијата на Комисијата, против конечните одлуки на Комисијата во 2017 година беа поднесени вкупно **22** тужби за поведување управни спорови и тоа:

- **14** тужби од физички лица;
- **8** тужби од правни лица.

Од вкупно **22** тужби поднесени до Управниот суд за поведување управен спор:

- **8** тужби се поднесени против Решенија на Комисијата со кои жалбата се уважува и се задолжува имателот да ја даде бараната информација;
- **14** тужби се поднесени против Решенија на Комисијата со кои жалбата се одбива како неоснована;

Комисијата се произнесе по сите поднесени тужби и достави одговор до Управниот суд. Управниот суд постапи по **11** Тужби и донесе:

- **5** Пресуди со која Тужбата на тужителот се одбива како неоснована;
- **3** Пресуди со која Тужбата на тужителот се уважува, Решението на Комисијата се поништува;
- **1** Решение со кое постапката по Тужбата на тужителот се запира;
- **2** Решенија со кои Тужбата на тужителот се отфрла како недозволена;

По останатите **11** Тужби поднесени против Решенијата на Комисијата, Управниот суд до Комисијата се уште нема доставено одлуки.

Ако се спореди вкупниот број на поднесените Жалби во 2017 година кој изнесува **758** по кои Комисијата донесе **407** Решенија и **337** Заклучоци, а **14** жалби беа пренесени за постапување во 2018 година, со бројот на поднесени Тужби-**22**, може да се заклучи дека **97,04%** од донесените Решенија и Заклучоци на Комисијата не се оспорени, додека само за **2,96%** од нив се поведени управни спорови.

4.4.2. Спроведување и искуства од примената на Законот:

Комисијата ги врши работите од својата надлежност, утврдени во член 32 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер. Искуствата од досегашното 12 годишно работење на Комисијата и имплементирање на Законот, говорат за тоа дека граѓаните најмногу информации бараат од државните институции како иматели на информации.

Како и во претходните Годишни извештаи на Комисијата, така и во овој Годишен извештај е нотиран најголем број на жалби поднесени поради “молчење на администрација”. Овој неспорен факт упатува на тоа дека најчеста причина за поднесување жалби до Комисијата е неспроведувањето на Законот од страна на имателите на информации од јавен карактер, поточно непостапувањето по Барањата за пристап до инфомации од јавен карактер од страна на првостепениот орган во законски предвидениот рок. По истекот на рокот предвиден во Законот и по поднесување на Жалбите, а и со посредство на Комисијата, имателите ги доставуваат бараните информации. Како резултат на ваквото постапување на имателите на информации, Комисијата донесе поголем број Заклучоци за запирање на постапките по жалбите поради доставување на бараната информација или поради повлекување на жалбата.

Комисијата континуирано ја следи практичната примена на Законот и притоа утврди дека за подобра имплементација се потребни измени и дополнувања на истиот. Дека се потребни измени и дополнување на Законот беше утврдено и на јавната расправа одржана на 19 декември 2017 година, иницирана од Министерството за правда, а во соработка со Министетството за информатичко општество и администрација и Министерот без ресор задолжен за комуникации, отчетност и транспарентност. На расправата активно учество земаа и поголем број невладини здруженија и организации и притоа мислењето дека се потребни измени и дополнувања на Законот беше прифатено од сите присутни на расправата. Во таа насока, отпочнаа активности за измени и дополнувања на Законот кои продолжија во 2018 година.

Комисијата во текот на 2017 година, започна со спроведување на прекршочните одредби од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер. Со цел зголемување на ефикасноста во спроведувањето на Законот, Комисијата поведе постапка за порамнување со 8 одговорни лица кај имателите на информации за сторен прекршок казнив по член 45 од Законот, кој предвидува глоба во износ од 500 до 800 евра во денарска противвредност за прекршок на функционерот или раководното лице кај имателот на информацијата кое нема да подготви Годишен извештај за спроведување на Законот и кое нема да го достави до Комисијата согласно со член 37 од Законот. На поканата за порамнување се јавија четири (4) одговорни лица на иматели на информации, за кои Комисијата издаде Прекршочен-платен налог за наплата на глоба и со Записник го констатира сторениот прекршок. За четири (4) одговорни лица на

иматели на информации, кои не се јавија на поканата за порамнување, Комисијата постапката ја продолжи со поднесување барања за поведување на прекршочни постапки до надлежните судови, кои се во тек.

4.4.3 Листа на иматели на информации:

Поаѓајќи од обврската да објавува Листа на иматели на информации од јавен карактер, Комисијата разгледа повеќе предлози на постојната работна група за евидентирање, односно бришење на иматели и утврди дека нивниот број на крајот од 2017 година изнесува **1256** иматели.

Освен имателите кои во извештајната година престанаа да функционираат, од Листата се избришани и оние иматели за кои по претходна анализа беше утврдено дека не вршат јавни овласувања.

Со престанувањето на работењето на Комисијата за верификација на факти, односно Советот за јавни набавки, бројот на иматели кај државните институции е намален за два и изнесува **124** иматели. Највоочлив е трендот на намалување кај правните и физички лица кои вршат јавни овластувања. Овој линк по извршените корекции брои **28** иматели. „Македонски телеком АД-Скопје“, Друштвото за комуникациски услуги „оне.Вип ДОО-Скопје“, Друштвото за производство на топлинска енергија, производство на топлина „Балкан Енерџи ДООЕЛ-Скопје“, „Скопје Север АД Скопје“, како и „Скопски пазар АД-Скопје“, се избришани бидејќи е преоценето дека не вршат јавни овластувања, додека „Туристичка комора-Скопје“ е избришана од Листата бидејќи се утврди дека истата не постои како регистриран правен субјект.

Со евидентирањето на Јавното комунално претпријатие „Маврови анови“ како нов имател, линкот Јавни претпријатија и установи е зголемен за еден субјект и изнесува **278** иматели. За три основни и едно средно училиште е проширен и линкот со образовните установи, каде вкупниот број изнесува **548** иматели. Како нови иматели се евидентирани: ОУ „Реџо Рушит Зајази“, -с.Зајас, ОУ „Фаик Коница“, -с.Грешница, ООУ „Зини Хани“, - с.Велешта, како и Државното средно училиште „Спортска академија“ од Скопје.

Непроменет е бројот на иматели кај органите на судската власт со **84**, единиците на локална самоуправа со **82** и здравствените установи со **112** иматели. (Во прилози: Графикон 6)

4.4.4 Содржина на Годишни извештаи:

Анализата на извештаите и наративно појаснетите барања содржани во нив, покажа дека во 2017 година, во фокусот на интересот на барателите-граѓаните, а пред се на претставниците на невладиниот сектор, биле активностите и дејноста на државните институции но и најголемиот број општини, до кои биле доставени над **70%** од вкупниот број поднесени барања. Независно до која институција, установа или орган се упатени, во извештаите доминираат барања кои се однесуваат на овозможување на пристап до документи за јавни набавки, финансиски извештаи, правилници за организација, одлуки и дозволи за користење на службени возила, случаи на нивна употреба за приватни цели, извештаи за извршена внатрешна и надворешна ревизија.

Од имателите се барале податоци за склучените договори за ангажирање на економски промотори и трошоците кои им биле признаени, потоа информации за компаниите кои донеле одлука да инвестираат во земјата од 2013 година, фотокопија или електронски запис од договори за ангажирање на странски

консултанти по сите основи во периодот август 2006-јули 2017, информација за трошоците што ги направиле владините делегации за патување и за репрезентација во странство, податоци за скриени, непријавени долгови на Владата за струја, вода и услуги, број на предмети и ангажирани адвокати за правни и адвокатски услуги при Владата за периодот 2012-2017 година.

Дел од барањата се однесуваат и за фотокопии од документи донесени од овластени градежни инспектори, одлуки, програми и иницијативи од општински совети, документи за извршени трансфери кон невладини организации, случаи на злоупотреба на службени дебитни картички, податоци за примена на закон за внатрешно пријавување, членови на интерресорска група за квалитет на воздухот, податоци за аерозагадување, но и мерки за намалување на бројот или за згрижување на бездомни животни.

Од имателите биле барани Листа на лица вработени преку субвенционирање опфатени со проектот „Македонија вработува“, Листа на работодавачи од приватниот сектор на кои им е доделена субвенција за вработување на невработени лица, статистички податоци за невработеноста во ИТ секторот, информација за запленети пестициди кои содржат метомил, податоци за вкупно издадени контролни марки тутунски производи, количина на цигари и алкохол поодделно по години.

Во дел од Извештаите содржани се барања за тоа колкав е буџетот за судството за 2016 и 2017 година и како е распореден по органите на судската власт, за Листата на покренати судски постапки (граѓански и кривични, по основ на клеветата и навреда), потоа податоци за извршено кривично дело и донесена одлука за спречување на избори и гласање, за повреда за избирачко право, како и за бројот на донесени одлуки- задолжително изрекување на казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

Цена, количина и конфигурација на набавени преносни компјутери, број на запишани студенти Роми пријавени во државна квота или со кофинансирање и во дополнителни квоти утврдени од страна на Владата, фотокопија од акт за издавање под закуп на деловен простор во објектот „Милениумски крст“, износ на остварена добивка/загуба на ЈСП во 2013,2014,2015 и 2016 година, се дел од барањата, за кои од страна на барателите бил побаран одговор.

4.4.5. Годишни извештаи на имателите:

Од вкупно **1256** органи на државна управа, јавни служби и установи, како и други институции и правни и физички лица, кои на крајот на календарската 2017 година се најдоа на ревидираната Листа на иматели на информации од јавен карактер, до Комисијата годишни извештаи доставија **1197** иматели, или **95,30 %**. Во оваа бројка се опфатени и извештаите добиени од **10** институции, кои по извршените анализи беа оценети како нецелосни, односно погрешно пополнети, поради што податоците содржани во нив не беа земени во предвид при подготовката на Годишниот извештај за 2017 година. Службените и одговорните лица од **59** институции, односно **4,70 %** од евидентираните иматели на Листата, не доставија годишни извештаи, поради што Комисијата нема податок дали и до нив биле поднесени барања согласно Законот и како било постапено по нив. **(Во прилози: Графикон 7)**

Компаративно гледано, процентот на извештаите доставени од страна на државните институции, судската власт и правните и физички лица кои вршат јавни овластувања, е сосема идентичен со резултатите презентирани во Извештајот за минатата година. Тоа значи дека законската обврска да достават

Годишен извештај, стопроцентно ја испочитуваа одговорните лица од **124** - те државни институции, од **84**-те институции од сферата на судската власт, како и од **28**-те евидентирани иматели од линкот правни и физички лица кои вршат јавни овластувања. Безмалку стопостотна во однос на доставените годишни извештаи е имплементацијата на Законот и од страна на општините, вклучително и Заедницата на единиците на локалната самоуправа, каде од **82** иматела, само **2** не доставија извештај. Бројот на извештаи во однос на 2016-та година, кога покажаа стопроцентна транспарентност е помал, иако не драстично и кај здравствените установи, каде **осум** од **112**-те иматели не постапија согласно Законот.

Подрастично непочитување на Законот во споредба со 2016 година покажаа одделни институции од образовната сфера, каде **28** од вкупно **548** евидентирани иматели во сите степени на образование не ја исполнија законската обврска да достават Годишен извештај. Намален број пристигнати извештаи во однос на претходната извештајна година е регистриран и кај јавните претпријатија и установи, каде одговорните лица на **21** од вкупно **278**-те евидентирани иматели не беа транспарентни, односно не доставија Годишен извештај.

Обработката на доставените извештаи покажа дека во календарската 2017 година до институциите биле поднесени **9905** барања по основ на Законот, што е најголем прилив на барања доставени до имателите од почетокот на неговата имплементација во 2006 година. На **9307** барања институциите позитивно одговориле, додека пристапот до **482** барања бил одбиен по основ на исклучоците од слободниот пристап и согласно други законски прописи. Обработката на извештаите покажа дека **116** барања поднесени пред истекот на календарската 2017, имателите ги пренеле за постапување во 2018 година. Извештаите содржат податок дека во знак на незадоволство од реакцијата на службените лица, односно на институциите, барателите поднеле **344** жалби, од кои Комисијата усвоила **171**. Службените лица уште изнесуваат податок и за **42** преиначени првостепени одлуки по постапување на Комисијата, а информираат и за **64** одбиени жалби од нејзина страна. **(Во прилози: Графикон 8)**

Рекордно големиот број барања во извештајната година се должи пред се на огромниот интерес на барателите за прашања од делокругот на работењето на државните институции, до кои во извештајната година се упатени дури **5220** барања. Зголемен број на барања во однос на претходниот извештај, е евидентиран и кај образовните институции во сите степени, каде службените лица прикажуваат **769** барања.

Во врска со дејноста на општинските власти биле поднесени **1958** барања, што е за респект, независно што бројот на поднесените барања, во однос на претходната година е помал. Намален број барања во однос на претходната извештајна година е воочлив и кај судските органи кои прикажуваат **798** барања. Јавните претпријатија и установи имале обврска да одговорат на **590** барања, додека до имателите од здравствената сфера биле доставени **469** барања. Во 2017 година правните и физички лица кои вршат јавни овластувања, евидентирале **101** барање. **Во прилози: Графикон 9 и 10)**

Комисијата како имател на информации постапи по **36** примени барања.

4.4.6. Соработка со службени лица кај имателите:

Раководејќи се од основната цел на Законот-обезбедување на поголема јавност и отвореност во работењето на имателите на информации од јавен

карактер, Комисијата преку разни форми и начини настојуваше да ја зајакне соработката со нивните службени лица. Притоа, со совети, сугестии или укажувања за постапувања во конкретни случаи, на службените лица им се овозможуваше да ги надминат дилемите и пропустите во имплементацијата на законските решенија.

Во периодот од 25 до 31 август 2017 година, Комисијата спроведе активности за реализација на мерките од Планот 3-6-9 на Владата на Република Македонија во делот за Реформа на јавната администрација, во надлежност на Комисијата. Основната цел беше ревидирање на Листата, односно Регистарот на иматели на информации од јавен карактер и лица надлежни за посредување со информациите, како и за задолжување на институциите да ги објават на веб локациите информациите од јавен карактер. До имателите евидентирани во тој момент на Листата, по електронски пат, а до **30** иматели и по пошта, Комисијата дистрибуираше циркуларно писмо насловено „Ажурирање на податоци“. До 14 септември, односно два дена по утврдениот термин за доставување на податоците, **665** иматели доставија известувања за потврда или пак за промена на податоците до Комисијата. Во истиот период, институциите до Комисијата доставија одлуки, односно решенија за назначување на **122** нови службени лица, од кои **57** беа опфатени со обука до крајот на извештајната година. Во прилог на Годишните извештаи до Комисијата беа доставени и Решенија за назначување на уште други **45** службени лица до крајот на календарската 2017 година. Практиката на менување на службени лица во оваа извештајна година беше присутна како ретко кога претходно, а речиси по правило следеше по промената на раководните гарнитуре во установите, институциите и јавните претпријатија.

Праксата воведена во 2016-та година, кога беше одлучено службеното лице на Јавното обвинителство на Република Македонија по принципот на хиерархија и субординација да посредува со информациите и на основните и на вишите јавни обвинителства во државата, беше напуштена и овие органи од сферата на судската власт повторно си назначија свои службени лица. Суштинска новина е воочлива и кај Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, каде за поголемата отчетност и транспарентност, сега се грижат **13** службени лица. Контактите со одговорното лице на Бирото за застапување на Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права, резултираа со назначување на службено лице и во оваа институција.

И покрај тоа што нема законска обврска, Комисијата во два наврата достави потсетник до имателите, укажувајќи им на обврската да достават Годишен извештај. И покрај деталното укажување за начинот на кој се назначува ново службено лице, раководните лица на некои институции ја информираа Комисијата дека извршиле промена на службените лица само преку годишните извештаи, но не и со законски предвидениот акт, односно Решение. Во праксата се уште егзистираат примери кога одговорните лица себе си се назначуваат за службени лица што е спротивно на Законот и што се покажа како контрапродуктивно за неговото имплементирање.

До истекот на рокот предвиден за доставување на извештаите, функционираше отворена телефонска линија на која службените лица можеа да се консултираат за евентуалните нејаснотии при пополнувањето на образецот за Годишен извештај.

4.4.7. Нецелосни извештаи и евидентирани неправилности:

Поради евидентирани неправилности и погрешно презентирани податоци, е утврдено дека извештаите на десет институции се нецелосни, поради што показателите, пред се нумеричките, содржани во нив, не беа земени во предвид при изготвувањето на Годишниот извештај на Комисијата. Од доставените извештаи на основните училишта „Тошо Арсов“ од Штип, „Видое Подгорец“ од Струмица, „Култура“ од Матејче, „Ордан Михајловски-Оцка“ од Прилеп, Гимназијата „Добри Даскалов“ од Кавадарци и на Воената Академија „Генарал Михаило Апостолски,“ од Скопје е евидентно дека овие институции, се уште не можат да разграничат кои барања за информации произлегуваат од тековното работење, а кои барања се поднесени согласно Законот.

Наведените иматели, наместо да достават податоци кои ќе ја прикажат имплементацијата на Законот, наведуваат дека од нив по основ на овој закон биле побарани информации од Министерството за образование и наука, локалната самоуправа, потоа барања за издавање на дупликат свидетелства, за број на запишани и отпишани ученици и студенти, за огласи за вработување и запишување на студенти, колку лица се пензионирале, барања за користење на слободни денови, за извештаи доставени до Министерството за образование и наука, Бирото за образование и Народниот правобранител.

Јавното комунално претпријатие „Тетово,“ од Тетово, во својот извештај наведува податоци за тоа колку барања добиле по основ на овој Закон, но во продолжение на извештајот не може да се добијат точни податоци за тоа како имателот постапил по истите, бидејќи доставува податоци кои не кореспондираат со бројот на поднесените барања.

Исто така, и извештаите на Меѓуопштинските центри за социјална работа од Валандово и Крива Паланка се невалидни, од причина што содржат податоци кои не се во согласност со Законот. Центарот за социјална работа-Валандово информира за три поднесени и одговорени барања, но и за пет преиначени првостепени одлуки по постапување на Комисијата! Извештајот на Меѓуопштинскиот центар за социјална работа од Крива Паланка содржи податок за едно поднесено и одговорено барање, но и за 2 вложени жалби против првостепени одлуки, кои потоа биле уважени од страна на Комисијата!?

Министерството за здравство во извештајот прикажа 365 барања, од кои службените лица одговориле на 257, додека две барања, како што е наведено, биле одбиени. Во образецот уште се содржани податоци за 69 вложени жалби, како и за 68 усвоени жалби, но недостасува податок како е постапено по други 106 примени барања.

4.4.8. Веб локација на Комисијата

Со цел натамошна промоција на материјата од областа на слободниот пристап до информациите, но и за поголема отчетност на сопственото работење, Комисијата продолжи со проактивно објавување и ажурирање на содржини на веб локацијата www.komspi.mk. Во 2017 година, беше пуштена во употреба новата веб платформа на Комисијата, што како активност беше предвидена и реализирана со Проектот “Поддршка на пристапот до правото на заштита на личните податоци“, што се финансира од ИПА ТАИБ 2012. Новата локација е со нов дизајн и со алатки прилагодени за подобро и побрзо пребарување на содржините, од интерес на барателите, но и на имателите на информации од јавен карактер. Воедно, на веб локацијата е интегрирана опција

за користење на услугите на Комисијата, од страна на хендикепирани лица, односно лица со оштетен вид.

Продолжувајќи ја практиката на максимална отвореност во работењето, Комисијата со целосно внимание и без селекција, ги ажурираше сите клучни информации, извештаи, потсетници и други интернет содржини што се однесуваа на реализираните или претстојните активности. Листата на информации, Комисијата редовно ја дополнуваше со документи и материјали согласно Законот, а во 2017 година веб локацијата на Комисијата се ажурираше и согласно заклучоците на Владата на Република Македонија за објавување на Листата со 21 документ на веб локациите на имателите.

Веб локацијата со новото решение е прилагодена и за користење преку смарт телефони и таблети, со што Комисијата своето работење го презентира и доближи на уште поголем број граѓани за нивно запознавање со ова загарантирано уставно право.

Комисијата тековно и на дневна основа ја дополнуваше Листата на иматели, во зависност од пријавените измени на службените лица или утврдени податоци за институцијата. Како и во изминатите години така и оваа, во посебен линк на веб локацијата, по завршување на седниците на Комисијата интегрално и анонимизирано се објавуваа решенијата и заклучоците донесени од страна на Комисијата.

Комисијата на својата веб локација во оваа извештајна година постави посебен банер насловен: „Со проактивна транспарентност до отворени институции“, давајќи конкретен придонес со активност предвидена во Акцискиот план за Отворено владино партнерство 2016-2018 година за подигнување на свеста на имателите за значењето на проактивната транспарентност, со што ќе се зголеми отвореноста на имателите за пристапот до информации од јавен карактер. Поместени во банерот се Упатството за проактивност на објавување на информации од јавен карактер, Препораката за проактивност подготвена од Комисијата и Препораката за објавување на веќе побарани/дадени информации од јавен карактер на веб локациите на имателите на информации.

Обрасците од делокругот на работењето на Комисијата, и оваа извештајна година беа најкористените документи симнувани од веб локацијата, како од барателите, така и од имателите на информации од јавен карактер, особено образецот за Годишен извештај, кој можат веднаш и на едноставен начин да го пополнат и достават до Комисијата.

Комисијата како стратешки документи ги објави и Извештајот од спроведената Функционална анализа во Комисијата и Стратегијата за комуникација и односи со јавноста на Комисијата.

4.4.9. Јавност во работата:

Еден од клучните императиви во работењето на Комисијата во извештајниот период беше соработката со други институции, подигнувањето на јавната свест и информирањето на граѓаните за правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер.

Комисијата имаше средба со експертот за владеење на правото на Европската Комисија, г-дин Рајнхард Прибе, кој заедно со група експерти од ЕУ и од Одделот надлежен за Република Македонија во Европската Комисија во Брисел, оствари работна посета во Комисијата. Делегацијата беше запознаена за работата на Комисијата, нејзините надлежности, како и предизвиците за

понатамошно унапредување на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Комисијата подготви и донесе Стратегија за комуникација и односи со јавноста, со цел да го да го зајакне своето присуство во јавноста, во функција на поуспешна промоција на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер и на подигнување на јавната свест на барателите и имателите на информации од јавен карактер.

Претставници на Комисијата, за потребите на Здружението за локална демократија Центар на Заедницата на Општина Струмица, дадоа интервју во рамките на спроведеното проект-истражување „Мониторинг на работата на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер“.

* * *

Комисијата и оваа година исто како и претходните години, навремено ги реализираше активностите во согласност со законските надлежности. Одлучуваше по жалбите на барателите на информации, вршеше едукација на имателите и барателите на информации како на централно, така и на локално ниво. Соработуваше со имателите и барателите на информации, со цел јакнење на транспарентноста и отчетноста, како и за понатамошна афирмација и остварување на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер.

Посветено работеше на ажурирање на податоците за имателите на информации кои се објавени на нејзината веб локација во делот Листа на иматели на информации од јавен карактер. Навремено ја информираше јавноста за своето работење за преземените, реализираните и претстојните активности. Соработуваше со меѓународни органи и институции од областа на слободниот пристап до информации од јавен карактер.

5. АКТИВНОСТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ ВО РАБОТЕЊЕТО:

5.1. Заедничката рамка за оценка ЦАФ (Common Assessment Framework - CAF), од вкупно 32-те утврдени ЦАФ мерки, 20 ЦАФ мерки беа разработени во текот на 2016 година, а останатите 12 ЦАФ мерки во 2017 година.

Заклучно со 1 декември 2017 година беа изготвени вкупно 32 Акциски планови за утврдените ЦАФ мерки, со што е завршен процесот и реализацијата од спроведувањето на ЦАФ моделот во Комисијата. За таа цел е изготвен и усвоен „ЦАФ ИЗВЕШТАЈ -Извештај за имплементација на мерките во воспоставувањето на заедничка рамка за оценка (Common Assessment Framework – CAF) во Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер,(декември 2015 год – декември 2017 год)“.

Од спроведувањето на ЦАФ процесот во Комисијата се подобри работните практики кои и предходно беа дел од работењето во Комисијата, но се додадени и нови се со цел поефикасно и организирано работење.

Од ЦАФ процесот се изготвени материјали од кои Комисијата се здоби со додадена вредност во своето работење, во насока на поефикасна комуникација со јавноста со изграден тим за односи со јавноста и насоки како истото да биде реализирано, а тоа е Стратегијата за комуникација и односи со јавноста. Направени се планови за континуирано градење на мрежата на партнери и

соработници, транспарентност во финансиското работење и едукацијата на имателите на информации од јавен карактер.

5.2. Препораки од Државниот ревизор и мерки за нивна реализација:

Државниот завод за ревизија во 2017 година изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Комисијата на сметката на основен буџет за 2016 година. Со извршената ревизија за 2016 година, изразено е повољно мислење во однос на вистинито и објективно прикажување на финансиските извештаи, додека за усогласеноста на финансиските трансакции со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики изразено е мислење со резерва.

Согласно ревизијата на финансиските извештаи за 2016 година, заедно со ревизија на усогласеност, а во насока на надминување на утврдените состојби, ревизијата ги даде следните препораки со цел преземање на мерки за надминување на истите. **(Податоците за препораки и преземени мерки се поместени во Прилог)**

5.3. Мерки и активности за зголемување на транспарентноста:

Комисијата во рамките на преземените активности за зголемување на транспарентноста, а согласно предвидените мерки со Акцискиот план за Отворено владино партнерство 2016-2018 година, приоритет 3. Слобода на информации, предвиде и реализираше активности за зголемување на транспарентноста кај имателите на информации. Беа изготвени и објавени на веб локацијата на Комисијата во посебен банер „Со проактивна транспарентност до отворени институции“:

- Упатство за проактивност на објавување на информации од јавен карактер;
- Препорака за проактивност подготвена од Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер и
- Препорака за објавување на веќе побарани/дадени информации од јавен карактер на веб локациите на имателите на информации.

Со цел запознавање на имателите на информациите од јавен карактер со Упатството и Препораките за проактивна транспарентност, истите беа дистрибуирани по електронска пошта.

5.4. Обуки и едукација

Комисијата како и секоја година и во текот на 2017 година беше активна на полето на одржување обуки на службените лица за посредување со информации од јавен карактер. Во просториите на Комисијата беа одржани две обуки за пристап до информации од јавен карактер, на кои присуствуваа 30 новоназначени службени лица од различни иматели на информации, кои директно учествуваат во спроведувањето на Законот.

Целта на обуките беше подигнувањето на институционалната свест, јавната свест и степенот на запознавање на имателите на информации со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер и обврските кои произлегуваат од истиот Закон, со посебен осврт на обврските за новоназначените службени лица.

Голем интерес присутните на овие обуки покажаа во делот на примената на членот 6 на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер,

со кој се регулирани исклучоците од слободниот пристап до информации од јавен карактер, односно посебен акцент за „информациите кои врз основа на закон претставуваат класифицирана информација со соодветен степен на тајност“ и „личниот податок чие откривање би значело повреда на заштитата на личните податоци“. Исто така, голем интерес предизвика т.н “тест на штетност“, кој е задолжителна постапка при постапувањето по барањето на информација која согласно горенаведениот член претставува исклучок, по што може да биде донесено решение за одбивање на барањето или овозможување на пристап до бараната информација. Од одржаните обуки беше констатирано, дека во иднина повеќе внимание треба да се посвети на практичната примена на Законот, односно на неговата имплементација.

Во рамките на соработката помеѓу Комисијата и Мисијата на ОБСЕ во Скопје, која продолжи и ова година, беа одржани три (3) регионални работилници, на кои присуствуваа 72 службени лица кои не посетувале обука за слободен пристап до информации, а директно учествуваат во спроведувањето на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, обврските кои произлегуваат од него, како и начинот на остварување на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер. Работилниците беа одржани во Скопје, Штип и Охрид.

6. СОРАБОТКА СО ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА:

6.1. Соработка со други институции:

Комисијата во соработка со Дирекцијата за заштита на личните податоци учествуваше на пет (5) Работилници (од кои една Регионална) на тема: „Промоција на двете права – Правото на слободен пристап до информации од јавен карактер и правото на заштита на личните податоци“ во рамки на ИПА проектот „Поддршка за пристап до правото на заштита за лични податоци“, чиј носител беше Дирекцијата за заштита на личните податоци.

Комисијата во извештајниот период оствари работна средба со Заменик претседателот на Владата на Република Македонија, задолжен за европски прашања. Во разговорите посебен акцент беше ставен на реформите поврзани со процесот на европска интеграција на Македонија, особено од аспект на динамиката на реализацијата на мерките од Планот 3-6-9. Притоа, беа разгледани и договорени конкретни активности кои Комисијата треба да ги преземе со цел успешно реализирање на задачите кои за неа произлегуваат согласно Планот 3-6-9.

Комисијата партиципираше во процесот на подготовка на Стратегијата за реформа во јавната администрација 2018-2022 и Акцискиот план, како дел од Работната група на овој проект, во делот Одговорност, отчетност и транспарентност на институциите. Согласно Акцискиот план на Стратегијата, Комисијата како составен дел е предвидена во Мерката 3, во делот за „Зајакната транспарентност на институциите и подобрување на комуникацијата помеѓу институциите и граѓаните и бизнис заедницата“.

Комисијата и во 2017 година продолжи со активностите предвидени со Акцискиот план за Отворено владино партнерство 2016-2018. Во рамките на Мерката 3. Слобода на информации, беа подготвени и поставени на посебен банер на веб локацијата на Комисијата: Упатство за проактивност на објавување на информации од јавен карактер, Препорака за проактивност подготвена од Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен

карактер и Препорака за објавување на веќе побарани/дадени информации од јавен карактер на веб локациите на имателите на информации. Исто така, Комисијата продолжи да ја спроведува мерката за зголемување на пристапот до информации од јавен карактер-Следење на спроведувањето на „тестот на штетност,“ како законска обврска од страна на имателите.

Комисијата учествуваше во работната група задолжена за изработка на Национална стратегија за отворени податоци, чија цел е подобрување на транспарентоста и отчетноста на државните институции преку подобрување на политиките за отворени податоци.

Во извештајниот период беше изготвена Предлог проектна апликација за „Тригодишна соработка и активности за Комисијата“ која беше одобрена од страна на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Република Македонија. Во рамките на планираните заеднички активности како дел од наведениот Проект беше реализирана мерката изготвка на Функционална анализа. Последна активност за 2017 година беше изготвка на Стратешки план на Комисијата за период од 2018 до 2020 година, истиот е изготвен, но се уште е во фаза на техничка доработка.

Исто така, во рамките на горенаведениот Проект, Комисијата во соработка со Мисијата на ОБСЕ во Скопје, го одбележа 28 Септември, Меѓународниот ден за универзален пристап до информации, кој традиционално се одржува под мотото „Имам право да знам“ и одржа Работилница на тема: “Правото на слободен пристап до информации од јавен карактер – досегашни искуства од примената на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер”.

6.2. Меѓународна соработка:

Во рамките на меѓународната соработка Комисијата учествуваше во изготвка на проектни апликации и проектни материјали за ИПА проекти, како и во реализација на TAIEХ апликации и во тие рамки за периодот 1 јануари до 31 декември 2017 година ги има реализирано следните активности:

6.2.1. ИПА проекти

Комисијата активно е вклучена во изготвката на Акцискиот Документ за Приоритет 3. Транспарентност и отчетност и проектен материјал од ИПАII 2014-2020 проектот „Европска поддршка за Реформа на Јавната Администрација (РЈА) и Статистика“, чиј носител е Министерството за информатичко општество и администрација. За потребите на овој проект е формирана Секторска работна Група (СРГ), во која Комисијата активно партиципира со свој претставник, кој ќе продолжи работно да учествува и во текот на 2018 година.

Комисијата, исто така, е еден од учесниците во проектните активности од горенаведениот проект кои се наведени во под-активноста 2: Промовирање на транспарентноста и отчетноста во јавната администрација.

Во текот на 2017 година, Комисијата учествуваше и во Секторската работната група за изготвка на Нацрт проектниот материјал за „Стратегија за реформа на јавната администрација 2017–2022 година,“ за Приоритет 3. „Зајакната транспарентност на институциите и подобрување на комуникацијата помеѓу институциите и граѓаните и бизнис заедницата,“ и изготвка на Акцискиот план за спроведување на стратегијата.

6.2.2. TAIEХ Инструмент

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2017 година, Комисијата преку TAIEХ Инструментот за поддршка на Европската Комисија ги има реализирано следните активности:

А) На почетокот од февруари 2017 година беше одржана „Експертска мисија за спроведување на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“. Предавач на оваа мисија беше експертот г-дин Петр Славичек од Одделението за инспекциски надзор и контрола при Министерството за внатрешни работи на Република Чешка.

Б) Во јуни 2017 година, беше одржана дводневна TAIEХ Работилница за подигање на свеста за правото за слободен пристап до информации од јавен карактер. На работилницата беа презентирани најдобрите практики од земјите членки на Европската унија - Германија, Шпанија и Шкотска.

В) Во октомври 2017 година, беше реализирана студиска посета на Советот за транспарентност и добро владеење во Мадрид, Шпанија. На студиската посета беа разменети искуства од спроведувањето на Законот, беа разгледани и конкретни примери од праксата, како и решенија и заклучоци донесени од страна на двете сродни институции. Комисијата и Советот за транспарентност и добро владеење потпишаа Меморандум за соработка, од кој се очекува да произлезат и да се реализираат и други заеднички активности.

Г) Во 2017 година беше одобрена апликација за реализација на уште една Експертска мисија под наслов: „Санкции за имателите на информации“, која ќе биде реализирана во текот на 2018 година.

7. БУЏЕТ, ЗАВРШНА СМЕТКА И ФИНАНСИРАЊЕ

Комисијата, како буџетски корисник, средствата за работа единствено ги обезбедува од Буџетот на Република Македонија сметка на основен буџет – 193026020863713, програма 20 - Слободен пристап до информации. Сите средства беа испланирани и извршени во согласност со надлежностите, правата и овластувањата на Комисијата, со цел нивно законско, ефикасно и економично искористување.

Одобрените средства, вообичаено ги задоволуваат најосновните потреби за редовно работење на Комисијата, но истите не се доволни за водење проактивна политика на полето на подигање на јавната свест за уставно загарантираното право на слободен пристап до информации од јавен карактер и за зајакнување на видливоста и улогата на Комисијата.

7.1 Краток финансиски извештај

Комисијата, 2017 година ја започна со буџет во износ од 15.998.000,00 денари. Во текот на 2017 година, по донесените измени и дополнувања на

Буџетот на Република Македонија, одобриениот буџет на Комисијата изнесуваше 14.820.000,00 денари.

По донесениот ребаланс, поради недостаток на средства на одредени ставки, во рамките на одобриениот буџет, од страна на Комисијата беа побарани и одобрени две прераспределби на средства од ставка 421 – Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт во вкупен износ од 132.500,00 денари, под ставка 425 – Договорни услуги во износ од 50.000,00 денари и под ставка 480 – Купување на опрема и машини во износ од 82.500,00 денари.

Вкупната реализација на буџетот за 2017 година изнесува 13.148.615,00 денари, или процентуално изразено 88,72%. Расходите се реализирани според потребите, а во согласност со ставките одобрени со Буџетот.

За подетален преглед на остварените расходи за 2017 година, следува табеларен и графички приказ: **(во прилози: Графикон 11)**

	Буџет 2017	Завршна сметка 2017
401- Основни плати	9,000,000.00	8,017,464.00
402 - Придонеси за социјално осигурување	3,300,000.00	2,975,858.00
420 - Патни и дневни расходи	100,000.00	83,008.00
421 - Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	1,667,500.00	1,377,027.00
Комунални услуги, греење		915,447.00
Комуникација		405,817.00
Транспорт		55,763.00
423 - Материјали и ситен инвентар	100,000.00	99,442.00
424 - Поправки и тековно одржување	200,000.00	156,964.00
425 - Договорни услуги	300,000.00	299,680.00
426 - Други тековни расходи	70,000.00	59,273.00
480 - Купување на опрема и машини	82,500.00	79,899.00
Вкупно	14,820,000.00	13,148,615.00

Табела бр.1 : Реализација на буџет по ставки

7.2 Компаративна табела на буџет и расходи во последните три години

Во продолжение е даден табеларен компаративен преглед на буџетот и остварените расходи од завршните сметки на Комисијата во последните три години.

	Буџет 2017	Завршна сметка 2017	Буџет 2016	Завршна сметка 2016	Буџет 2015	Завршна сметка 2015
401 - Основни плати	9,000,000.00	8,017,464.00	8,973,000.00	8,053,828.00	8,162,000.00	7,859,079.00
402 - Придонеси за социјално осигурување	3,300,000.00	2,975,858.00	3,313,000.00	2,977,844.00	3,020,000.00	2,906,781.00
420 - Патни и дневни расходи	100,000.00	83,008.00	100,000.00	53,440.00	100,000.00	5,000.00
421- Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	1,667,500.00	1,377,027.00	1,523,461.00	1,517,551.00	2,974,000.00	1,459,134.00
423- Материјали и ситен инвентар	100,000.00	99,442.00	120,000.00	119,980.00	120,000.00	109,126.00
424 - Поправки и тековно одржување	200,000.00	156,964.00	200,000.00	191,959.00	200,000.00	199,381.00
425 - Договорни услуги	300,000.00	299,680.00	260,000.00	256,467.00	260,000.00	163,090.00
426 - Други тековни расходи	70,000.00	59,273.00	100,000.00	73,674.00	100,000.00	60,214.00
464 - Разни трансфери	0.00	0.00	595,000.00	0.00	0.00	0.00
465- Исплати по извршни исправи	0.00	0.00	855,539.00	855,539.00	0.00	0.00
480 - Купување на опрема и машини	82,500.00	79,899.00	66,000.00	64,815.00	66,000.00	65,998.00
Вкупно	14,820,000.00	13,148,615.00	16,106,000.00	14,165,097.00	15,002,000.00	12,827,803.00

Табела бр.2: Буџет на Комисијата за последните три години

7.3 Завршна сметка за 2017 година

Копија од завршна сметка за пресметковниот период 01.01.2017 до 31.12.2017 година, за сметка на основен буџет – 193026020863713, е доставена како анекс на Извештајот.

8. ЗАКЛУЧОЦИ:

1. Во извештајната 2017 година, од страна на барателите на информации до Комисијата беа поднесени 758 жалби, што во споредба со 619 изјавени жалби во 2016 година претставува зголемување на бројот на жалби, што значи дека имателите на информации помалку биле транспарентни во работењето и не ги доставиле бараните информации до барателите.

2. „Молкот на администрација“, која е и најчеста причина за поднесување на жалби до Комисијата, продолжува и во 2017 година, што се потврдува со 569 поднесени жалби поради непостапувањето на имателите на информации по барањата за слободен пристап до информации од јавен карактер во законски предвидениот рок од 30, односно 40 дена.

3. Во споредба со претходната година, кога Комисијата за 81% од вкупниот број поднесени жалби донела позитивна одлука за барателите, во 2017 година процентот на позитивно донесени одлуки во корист на барателите на информации е зголемен и изнесува 87%.

4. Од вкупниот број поднесени жалби против имателите на информации, како и изминатите години така и во 2017 година поголемиот број на жалби- 387 се поднесени против државни институции.

5. По однос на доставување на Годишни извештаи, од вкупно 1256 иматели на информации Годишен извештај за примената на Законот до Комисијата доставија 1197 иматели, односно 95,30%, додека законската обврска не ја исполнија 59 иматели, што во споредба со претходната година претставува намалување за 4,70%.

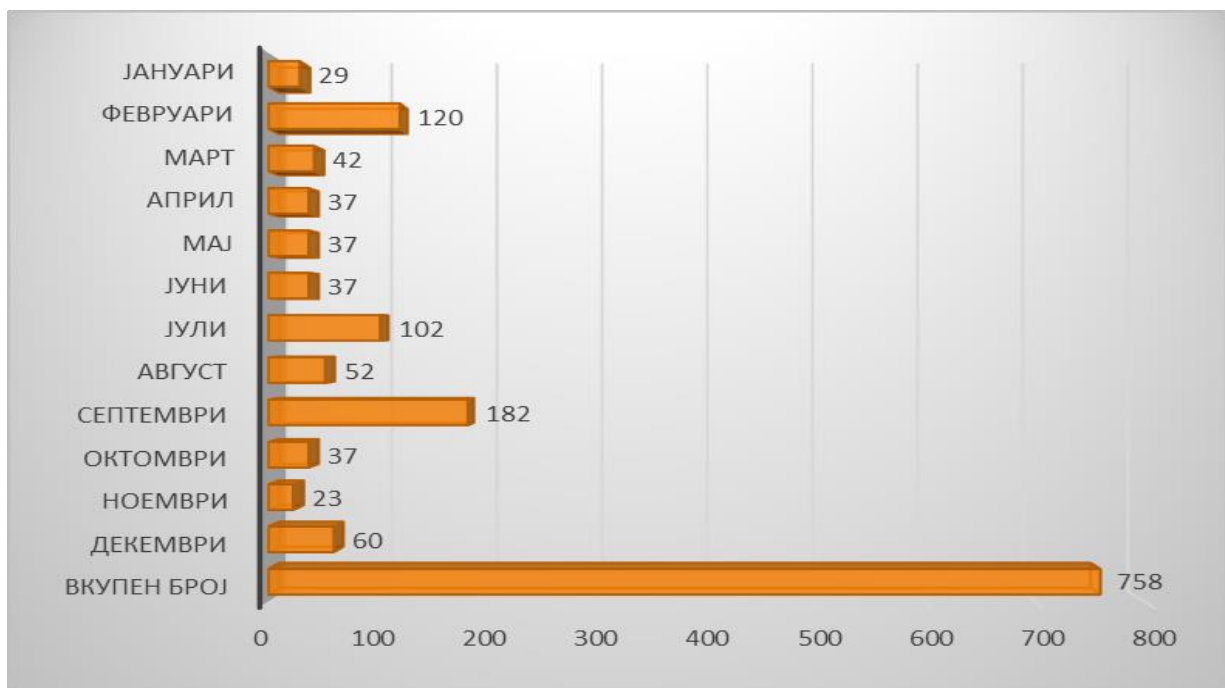
9. ПРЕПОРАКИ:

1. Подобрување на законската рамка со цел креирање на нормативни решенија за подобра имплементација на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер, а со тоа и јакнење на позицијата на Комисијата во системот, со посебен акцентна ефикасната и целосна примена на нормативните Решенија од страна на имателите на информации од јавен карактер.

2. Зголемување на буџетот на Комисијата со цел создавање на можности за нејзино поактивно работење, базирано на сопствени средства, поаѓајќи од фактот дека одобрените средства не се доволни за јакнење на улогата на Комисијата.

3. Со цел поуспешно остварување на улогата на Комисијата, согласно законските надлежности, потребно е зголемување на кадровските и техничките капацитети на Комисијата.

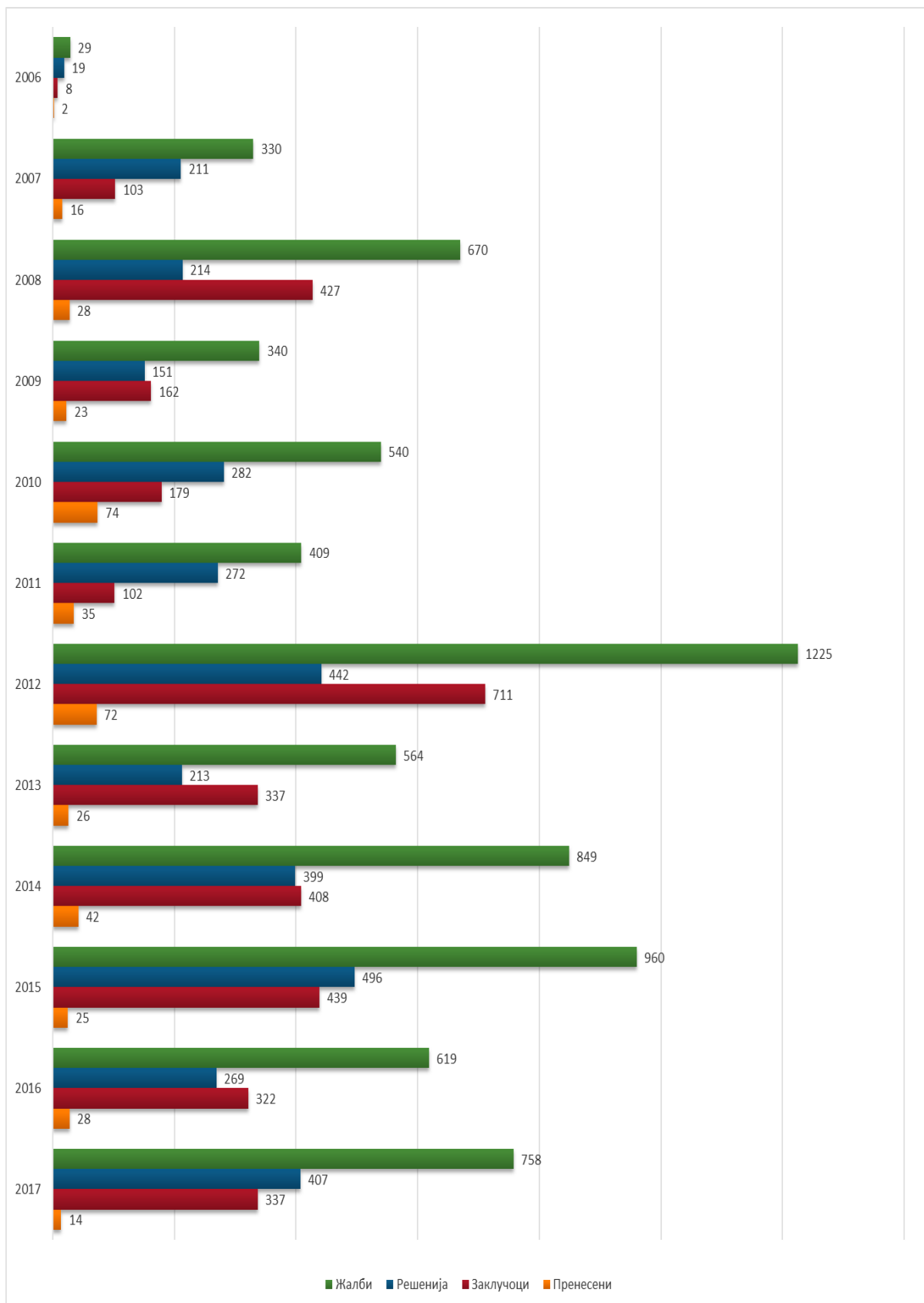
10. ПРИЛОЗИ:

Графикон 1: Број на поднесени жалби по месеци

Графикон 2: Број на поднесени жалби

Графикон 3: Компаративни податоци на поднесени жалби по години

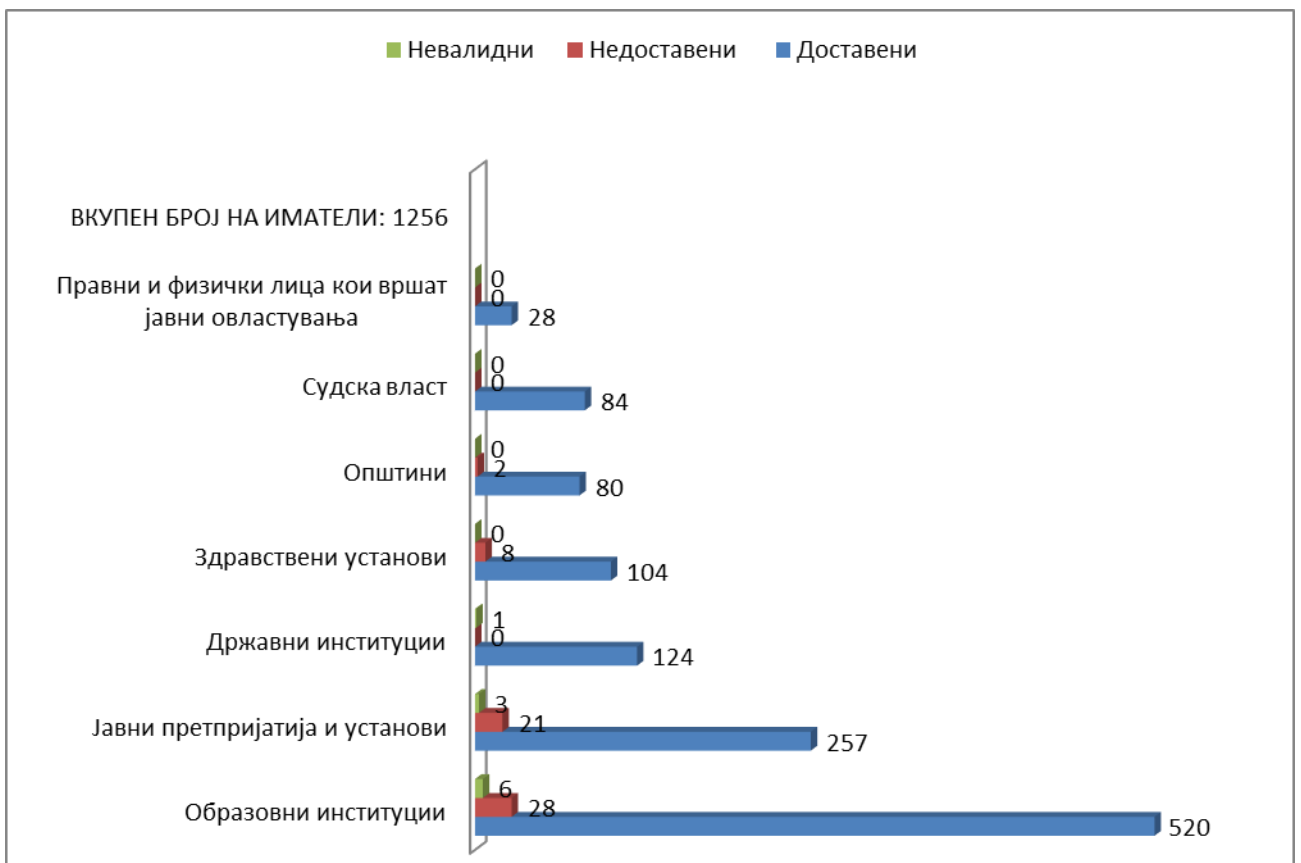
Графикон 4: Решени предмети и нивна структура

Графикон 5: Жалби поднесени против иматели на информации

Графикон 6: Листа на иматели на информации од јавен карактер

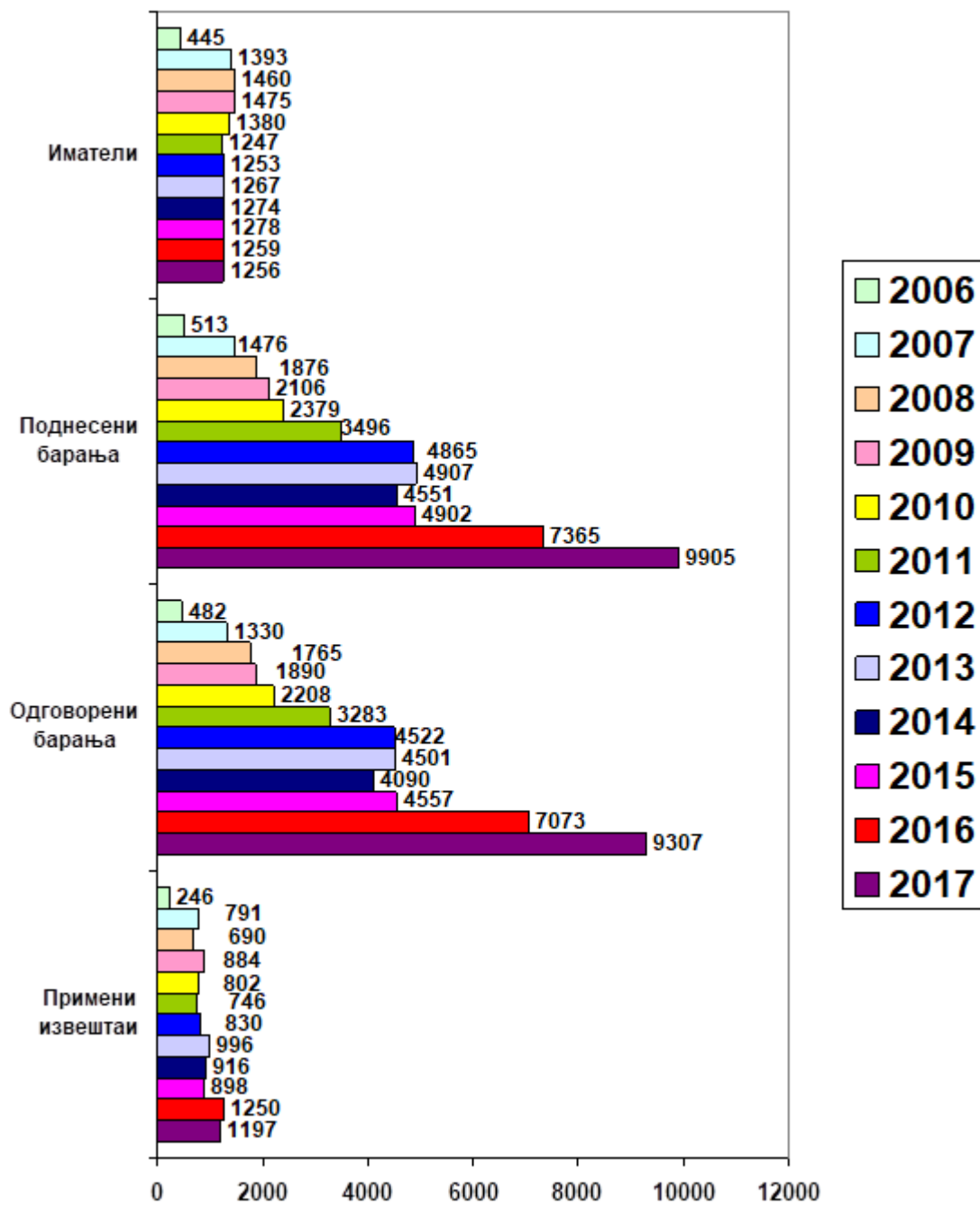
Графикон 7: Број на Годишни извештаи

Графикон 8: Постапки по барања

Графикон 9: Број на поднесени барања до иматели

Графикон 10: Споредбен преглед од почетокот на примената на Законот (иматели на информации, поднесени барања, одговорени барања и примени Годишни извештаи)

Графикон 11: Процент на реализација на буџет по ставки

ПРИЛОГ: ПРЕПОРАКИ ОД ДРЖАВНИОТ РЕВИЗОР И МЕРКИ ЗА НИВНА РЕАЛИЗАЦИЈА И КОПИЈА ОД ЗАВРШНА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА: